

ГАРІЛЯДА

К Н И Ж К А

П Е Р Ш А

Т О М

П.

С. ГАРІЛЬ.

С. ГАРІЛЬ.

ГАРІЛЯДА

КНИЖКА

ПЕРША

ТОМ

II.

Накладом «Гарілів Українських».

БУЕНОС АЙРЕС

1933

S. H A R I L

Hariliada

BUENOS AIRES

1 9 3 3

Цей другий том моїх творів присвячує
Невідомому Гарілові Нашої Нації поляглому у
борні за незалежність Держави Української.

Авторські права застережені.

ЗАСПІВ.

Воля дарована — казкова доля.

Воля купована — воля-недоля.

Тільки здобута, осягнена Воля —

Справжня є Воля, тривала є Воля.

Здобудьте її, Гарілі!

ВИСЛІВ ВІРИ УКРАЇНСЬКОЮ

Вірую:

- I. У Єдину Соборну, Незалежну Україну—Святу Матір Земель нашіх: Богом утворену і Богом Українському Народові дану в межах з Кубані до Сяну.
- II. I в Наддніпрянщину, Наддністрянщину, Буковину, Закарпатщину та Кубанщину—одноїстотних, рідних сестер—дітей Єдиної Матері України, яку вони неподільно складають.
- III. Яка, з вини нашої, Москалями, Ляхами, Чехами та Румунами, по неправді їхній, поневолена, розпята і стражда.
- IV. I в Духа Українського невмирущого, непохитного, оживляючого, творчого і врозумляючого, — поборника неволі та всякої напasti; якого вороги наші ненавидять, осоромлюють та одкидають; який від Матері України походить; у Серці Народному, як у храмі перебуває—якому з Матір'ю одинаковий поклін і слава.

- V. Силою якого Матір Україна буде визволена, зєднана, вилікувана, прославлена і піднесена на Державному Престолі у славі — Українському Народові на добробут і захист, а ворогам його на страх і навчання.
- VI. У природне призначення і святий обовязок серцем, розумом, словом, чином і зброєю Матір-Україну боронити.
- VII. Життя за Волю її oddati i Державний Лад Самостійний у Ній підтримувати.
- VIII. У Єдину Незалежну Церкву Христову, що буде молитися за Україну і Нарід її, а не тільки за поневолювачів нашіх.
- IX. Визнаю кожду людину, яка не з користи, а від серця допомагає визволенню та відбудові Держави Української, за свого брата по Духу.
- X. Визнаю найтяжчим гріхом зраду Незалежності України.
- XI. Чекаю навернення синів України силою або затемненням розуму від Неї відведених;
- XII. I на Славну, Незалежну, Соборну Державу Українську.

ЗАПОВІДІ УКРАЇНСЬКІ

- I. Чи ти з Наддніпрянщини, чи з Наддністрянщини, чи з Закарпатщини, чи з Кубанщини, чи з Буковини, чи діди твої звідтам походять — ти єси Українець скрізь-усюди; і не матимеш ніякого іншого імені ні перед, ні позад могили, бо це імя є Іменем твоєї крові.
- II. Не твори собі божка, ані з крові, ані з думки людської, бо кров твоя є добра, а з думок людських найпершою і найліпшою для тебе правдою є Воля України, без якої всі інші правди тобі—неправди, а манівці, які заведуть тебе.
- III. Згадуй кожного дня, що Мати твоя — Україна на разі є поневолена, розпята і стражда, і що Вона за твоєю допомогою мусить бути визволена, аби захищати тебе.
- IV. Памятай, що Ім'я Україна — Святе ім'я: Ім'я твоєї Матері, яка тебе породила і яку ти складаєш — це Твоє Ім'я, Ім'я твоєї вроди — вимагай пошани для Нього від кожної іншої людини, і не дозволяй нікому зневажати або чорнити Його.
- V. Вважай Прапор твій Жовто-Блакитний, Герб —Тризуб Золотий Володимирський і Гимн Народний яко Святиню, як святу ознаку усюди присутної неподільної Трійці: Нації, Волі і Соборної Держави Української.

- VI.** Любі, не забувай, а удосконалюйся в мові українській, бо ти молишся нею до Бога, сніш нею, всав її з молоком твоєї матері, бо вона є мовою твоєї крові і є гарна.
- VII.** Шануй і підпирай незалежну Церкву Українську Христову, бо тільки вона молиться за Волю і Славу Держави Української і за вічний спомин забитих ворогами гарілів-дітей Її, складаючи молитви мовою, яку ти розумієш — мовою твого серця.
- VIII.** Памятай, що партія, яка не має за гасло незалежності Соборної Держави Української у даних їй Богом межах є партією облудною і заведе тебе у неволю.
- IX.** Не роби ніякої шкоди братові твоєму Українцеві, ні з наказу, ні з розмислу, ні з серця, ані ділом, ані словом, бо це є злочин, а допомагай йому скрізь і всюди у всьому добром, аби тобі допомагали.
- X.** Обєднуй гарілів-братів твоїх довкола Святого Імені Соборної, Незалежної України, бо розеднання протягає нашу неволю, а єдність—ворогам страх, Україні Воля, а тобі добробут.
- XI.** Нації, чи окремих людей ворожих Україні поборюй, прихильних поважай, а байдужих нахиляй, аби стали прихильними.
- XII.** Вклади ці заповіді у серце і мозок дітей твоїх, аби душа в них була Українська.

ГІМН УКРАЇНСЬКИЙ.

Крізь хмари, крізь бурі, крізь гори завад,
у здигу гартованім з піснею! в лад!

Ми йдемо на поклик Святих нашіх мрій
до Правди у Вольній Державі своїй...

В Народній Державі Вкраїни Землі
з Тризубом на Жовто-блакитному тлі.

Ніщо нас не спинить! Лунає наш клик:
була в нас Держава і буде повік! —
Свята, Незалежна, Соборна — одна
з Кубані до Сяну, ціла і міцна.

ГИМН ГАРІЛІВ УКРАЇНСЬКИХ.

Роду ми доброго,
роду хороброго:
роду козацтва й рілі!
Чисті криштали ми!
прості Гарілі ми!
Духу Вкраїни Землі!

З нас він складається,
В нас відбивається
Врода Пречиста Його.
Всі ми Соборники!
ми — охоронники
цілості Роду свого.

В муках гартовані,
вірою сковані —
Волі й Держави ми щит!
Радо єднаємось,
в хмари стікаємось:
Краю неволю трощить.

Волі ми вістники,
гніву ми mestники. —
Ми незазубний булат!
Смерть вам, губителі
Духу гнобителі!
Смерть вам, клятущі, стократ!

Всі ми безсмертники,
Волі прикметники —
ми і в могилах борці!
Скрізь наші вогники!
ми — відвайовники! —
Волі й Держави Творці.

ПСАЛТИРЬ ГАРІЛЕВ
мудрост'ю Святого Письма навіяний.

ПСАЛОМ I.

З почину була Україна, —
Земля наша тиха у Бога;
і Богом була Вона дана
Батькам нашим мирним за Матір —
і Долею нашою стала.

Все сталося Нею з тоді ще,
й без Неї нічого не сталося,
з того, що вже сталося, минуло:—
у Ній все життя наше було —
Душа наша в Ній спочивала.

Вона нас усіх породила,
і вроду і вдачу дала нам,
і ми її вкупі складаєм
у кождому подиху нашім —
жие Вона нами й ми — Нею.

Ми світоча з Нею складаєм,
зливаючи подихи наші
у Матері подих могучий —
у світло Держави Вкрайні —
в почин і кінець юстнування.

Було так, і є і так буде!
окрімно нитки лиш згорають,
а зсучені в гніт у лямпаді
жиють і пишаються радо,
створяючи полум'я-світло.

А світло і в темряві світить,
і темрява світла не згубить,
і темряву світло згоняє —
аж поки його не загасить
з недбалости вітер негоди.

П С А Л О М И.

Блаженний гаріль той Український,
що не дався омані лукавого,
що не йде в удилиську насильників,
що не впрягся до возу захватників,
а у Дусі Вкраїнськім любується,
в Дусі крові своєї, в природному
день і ніч в Нім Святім обмиваючись,
у законі Його наставляючись.

Бо він буде мов дерево-яблуня,
при воді, при струмочку посаджене,
що не вяне, не схне—розростається,
що плодами у час свій пишається.

Бо удасться йому все надумане —
а не так, як хруням тим, відступникам,
що і смороду з них не зістанеться,
що полововою з вітром розвіються.

Не встояти злочинцям, відщепенцям
на Суді на Святому Народному,
на Суді справедливім Володаря —
Українського Духа-Господаря.

Переоре шляхі він всі зрадницькі,
всі стежки потайні їх покручені,
бо хоронить Він Матір Улюблену,
нашу Матір-Вкраїну голублену.

ПСАЛОМ ІІІ.

Несвідомий каже щиро:
«Вкраїни не знаю».
А як він ще нерозумний,
додасть що немає.

Не дратуй себе з такого—
нема в тому злого:
розтолкуй йому, як зможеш,
бо, бач... те—від Бога.
Оповій йому, що знаєш
за Матір Вкраїну,
за пекольні Її муки:
пройме й худобину.

Вороги, воно не дивно,
бо їм не на руку,
щоб Вкраїна Волю мала,
а не смертну муку,—
ті невтомно, скрізь-усюди,
кричать в повні груди
що Вкраїни, ніби зроду,
не було й не буде.

Не пнись проти по одинцю,
але й не лякайся.
Пазурі покаж їм —драпни
й до купи стікайся.

Розплодилася занадто
та вовча порода —
проти них одна лиш зброя:
поміж нами згода.

Неподужна, непоборна —
вони про це знають
і тому на нашім полі
роздад засівають:
угодовців, «філів» ріжних—
бур'ян в однім слові,
чи з запроданців, чи з дурнів —
хрунів в простій мові.

Оці плевели ворожі,
глушник цей поганий
його треба повсякчасно
полоти старанно:
аби сили набіралась
путяща «рослина»,
аби вольною раз стала
Держава—Вкраїна.

ПСАЛОМ IV.

Духу мій, Духу мій—Духу мій Вроди!
скільки напасників в час цей негоди
впали на мене, слабу ще дитину —
впали на Матір мою — на Вкраїну!...
Наче гадюки сичать скрізь — усюди;
кажуть душі мої, гади-паскуди:
«Зникнеш, піддайся, не маєш рятунку:
буде Вкраїна у нашому шлунку...
Ліпше тягнути вам нашу Державу —
Ви ще не в силі тримати булаву».
Але, ти, Духу мій, Духу Вкраїни,
щите мій добрий, цілий без щербини,
славний, із криці—весь час перед мною,
кров'ю гартований, Кров'ю Святою.
Хто налякає мене із тобою
Щите Живущий?!... Я справлюсь з бідою!
Маю я голову, серце і руки —
Геть! бережіться отруйні гадюки!
Голосом кличу до тебе, мій Духу!
з серця! Сурмою! — до зброй!! до руху!
Вчуєш Ти; вчуєш — не вперше, я знаю:
встанеш, заступиш—отак як благаю.
Бив Ти ляхів і моску з татарвою —
битимеш знову... усі ми з Тобою.
Дмухнеш — і зникне неволя-неслава!
Вдариш — і встане Вкраїна-Держава!—
схочеш бо так Ти, живий-невмирущий,
схочеш бо так Ти, у кождому сущий.

ПСАЛОМ V.

Духу наш славний—козаче відважний!
Духу, Господарю наш Ти поважний!
що Тобі стало? Чи Ти занедужав,
чи Тебе Батьку дух інший подужав?

Де Твоя вдача: кохання у волі,
розум, лицарство і праця у полі—
де Твоя сила?... Не був Ти ніколи
так занепалий... Де лет Твій соколий?

Глянь Ти довкола, бодай через силу,
глянь на Дружину—Вкраїну, на милу,
глянь і скривися від сорому й болю:
Бачив коли Ти таку ще недолю?

Бачив подібний розгул Ти неслави?
Бачив таку Ти руїну Держави?...
Храм Твій Вкраїну, щоб знов, з перемоги
взяли у спадщину звірі - безрогі,
виродки правди, брудні ненажери,
хижі покраки якісь, людожери.

Взяли її й на чотири роздерли,
наче худобу, іще незавмерлу —
кождому кодлові кусень на страву,
масну, звірячу — на страву кріваву.
Взяли ті кусні живі, наші рідні
й бойні зробили в тих храмах огидні —

перше у полі, після по вязницях...
аж зчервоніла вода по криницях...
Били до схочу, крошили без спусту,
навіть дітей і жінок, мов капусту....
Пійло з їх крові собі лаштували,
з тілом козацьким його смакували.

Били на вибір, найкращих, стокляті:
Мозок і серце шукали, хвостаті...
Ліпших синів Твоїх, Духу приспалий:
Аби заснув Ти вже раз їм на стало.

Всіх перебрали: тамтіх до убою;
цих у кайдани, булиб під рукою,
як перших не стане.... А решту народу
«на паші» тримають, неначе худобу:
Вбогих, безправних, безхатних, прибитих,
голодом з холодом — лихом укритих.
Руки звязали їм, спутали ноги,
в «хози» загнали та й ще з остороги
слово в них вкрали — німими зробили.
Мукати й мекати дітий навчили—
вплюнули в душу отрую їм звіри,
аби з них виродки станули хирі.

Сонця не бачить нарід на Вкраїні!
ніч тільки темну неволі до нині:
люту, жахливу, липучу, червону —
ніч без просвітки, без права й закону.
Все в них забрали, сльози не лишили:
Все поневоліли, все придушили.
Бога аж навіть пожерли старого,
Бога незнаного — Бога живого...
Ідолом мертвим його заступили,
ідолу крові молиться звеліли.
Ось що з Вкраїною, Батьку наш, стало,
ось яке лиxo по Ній загуляло.

...Тяжко нам дався занепад твій, Духу:
все наче вмерло — ні руху ні дмуху...
Сльози лиш тільки неволі голодні:
слези зневір'я —німі і холодні.
Де нам шукати рятунку, спасіння,
хоч не для нас вже, бодай для »насіння«?
Хто нас врятує як Ти занедужав?
Хто дасть Народу Побідника Мужа,
аби відбитись, зламати неволю,
аби скувати раз людську вже долю!?
Київ Твій стольний, опора Держави,
вже не покличе... в калюзі крівавій
сам поранений гніє, завмирає —
в болещах смертних без Тебе конає...

Тяжко... Очуйся! Ми так занепали...
Так за Христа лиш колись мордували.
Вражі глузують: Деж Дух ваш могутній,
той, що покинув у час вас цей скрутний?
Видко не знає він вас небожата;
тутй-туй не кажутъ: «Та ви байстрючата»!
Де Ти подівся? Бо Ти-ж невмірущий,
Батьку наш рідний, у кожному сущий!
Як полишив нас із гніву за блуди,
аби навчились?... Так годі вже, буде:
Згинемо, чуєш?...

То правда не дбали...

Вибач нам Тату — Тебе ми кохали.

Встань, урятуй нас! Були нерозумні,
трунки ми пили не наші — отруйні.
Може з того й спантеличились троха?...
Вибач, врятуй нас із «паці Молоха».
Встань невмірущий! Не пізно ще нині,
вмреш бо з Народом в одній домовині!
Встань! Підіймися! В це пекло вдивися,
гнівом нестерпним увесь розпалися — і вдар!

Не по нас, а по тих, що напали,
щоб не питали чи Батька ми знали.
Встань! Пробудися, наш Духу-козаче!
сильним незламним — із криці неначе!
Вирви Твій Нарід з неволі, з загину!
Визволи Матір нам нашу — Вкраїну!
Вижени звірів смердючих із хати
Кров Твоїх дітей верни їм стократи!
Так, щоб по вік вже її не шукали;
ніч щоб Тарасову світлом згадали!

Чуєш?... Не бався — булоб не запізно:
Кости забитих синів Твоїх грізно
в тихих могилах ворухатися стали,
видно останні часи вже настали.
Видери!...

Потім, господарю—Духу,
вже прибереш ти у Храмі розруху:
зліпиш, зrostиш пошматоване тіло
в ціле, Соборне — аби не боліло...
Потім, вже потім. Тепер тільки Волі!
Волі напитись у хаті і полі...
Вчуй мене: Волі! Це син Твій благає,
син Твій невільник, що майже конає.

ПСАЛОМ VI.

Не дратуй себе злиднями днини,
не завидуй на здобич хрунівську,
не мордуй себе сумом, грижою —
не розтрачуй ти сили на марно.
Твої злидні щоденні — то мухи:
відмахнешся, і їх вже немає.
А здобутки хрунівські всі з гною:
не принесуть тобі добробуту —
засмородять тебе лиш на завжди,
із цілою родиною навіть.
Не сумуй — не гризи себе стало,
бо гризуть тебе інші залюбки,
вороги України клятущі:
помагати їм будеш на віщо?...
Твої сили Вкраїні потрібні
і самому тобі, аби жити.
Підійми свою голову, брате;
придивися довкола, роздумай;
позбірай всього себе у жменю —
й підведись, поруч з братом-гарілем,
із повагою й вірою в себе,
визволяти Вкраїну Державу.

ПСАЛОМ VII.

Збудилося серце й душа моя!
Збудися псалтирю, сурмо моя!—
заграймо ми радо пісень святих—
збудімо ми душі братів моїх.
Потішімо наши журботні серця
довкола Вкрайни святого Лиця —
прославимо Матір, красуню мою,
прославимо Матір Вкрайну Землю.
Дзвени мій псалтирю, дзвени, дзвени—
неси її Славу — сурми, греми!
у душі, кохані, у братні серця,
усюди, усюди — з кінця до кінця.
Збуджай! Закликай! Поривай їх усіх
до радоштів Волі — до соняшних втіх!

Одна у нас Матір, одна, одна —
незаймана Діва, Свята Вона;
пречиста, преславна із роду у рід;
від Духа вродила Вкрайнський Нарід.
Чи має хто інший хорошу таку:
Веселу, у плахті, в квітчастім вінку!
Пречесну, багату та добру при тім —
розумну господарку знану усім.

Одна у нас Матір, Вкрайна, одна—
з Кубані до Сяну — Соборна Вона:
Державниця славна іще від віків

земель і лицарських синів - козаків.
Без Неї сиротами станемо всі
та ще й чужинцями на власній Землі.
Без неї з нас зроблять упрост «байстрюків»
попихачів, «бидло» ляшні й кацапів.

Одна у нас Матір, Вкраїна одна:
усе молоденька, усе чепурна.
Вже так то, Вкрайно Тебе я люблю...
Вже так Тебе, Мамо, усюди хвалю...
А-ну но розважу Тебе іще раз,
гостинцем, що Нарід для Нені припас.
Ось, жовто-блакитна «Хустина» одна,
не з шовку зіткана вона, ні з рядна,
Це небо безоднє і спілі жита
прийшли Тебе вкрити із ласки Христа
порфірою Божою, Божих ткачів,
якої не мав ще ніхто із царів.
До неї є й застібка — дивний Тризуб,
що Мудрий скував Володимира «чуб»:
Незламна, незгубна — із нами повік —
Держави Соборної Нашої змик.
Іще недолимок Богдана синка;
заставлений був він в Москві, — у царка —
у «брата» — з тоді ще, коли, за гріхи,
неволили тяжко Твій Нарід ляхи...
Його викупляли ми цілі віки.
бодай не згадати ті кляті роки.
Чи то до вподоби, Матусю Тобі
оцей наш гостинець, дарунки оці,
що я назбірав скрізь по братніх серцях,
гарячих, завзятих, хочби і в слузах?...

А тут, ось—у скрині—чудесний ще «квіт»
як він розцвіте в нас—зворушиться світ,

від світла, від Правди в Державі Твоїй!
Розбрат приглушив в нас той квіт чудодій.
Зовуть його згодою й щастям також,
і Волею... квіт той солодший від рож.
Він зовсім іще не зачах, не згубивсь,
він нашою кровю нераз вже обмивсь...
Пригріть його тільки — він знов ожие:
пильний його, Мати, — хай знов розцвіте.
Хай знов сколихнеться приснулий наш Рід!
Хай встане у згоді Український Нарід:
хай гаркнутъ гармати під блиск пірначів,
під гимн наш побідний, на страх ворогів!—
«Крізь хмари, крізь бурі, крізь гори завад,
у здигу гартованім, з піснею! в лад! —
ми йдемо на поклик святих нашіх мрій
До Правди у Вольній Державі Своїй».

ПСАЛОМ VIII.

Обмийся, очистися, Духу наш вроди,
від злого закляття — розбрату, незгоди,
що наче проказа гризе твою славу,
що стільки разів завалив нам державу.
Струси того гада, що звідкись приссався
до Велетня-Серця — він вдосталь насався
неслави, наруги і крові і муки...
Струси його Духу, хоч би і з принуки!
Це він поділив в Тобі, з роду єдиний,
І душу і віру — Твій хист неділимий,
і смокче Твій розум, і силу і волю
і хорого тягне ввесь час крізь неволю
до рабської смерти; неславним, закутим,
скаліченим, хилим, нікчемним, забутим.
Струси його! Видери навіть із мясом!—
І визволись — вбий його власним обцасом!
на стало на завжди — аби не піднявся
і потай, до серця — щоб знов не приссався.
Аби Ти нарешті розправив раз груди
та здунув оті всі отруйні облуди —
московські чи лядські, червоні чи білі —
усі ці «клейноти» неволі немилі.
Обмийся, обчистися Духу Наш Вроди,
від злого закляття — розбрату, незгоди,
і, чистий, здоровий, візьмись будувати
свої, не чужі вже, Соборні Палати.
На правді, на згоді, на волі — природні,
широкі, веселі та світлі — народні!
Такі, що вподоба красуня Вкраїна,
які Твоя вигада власна «чуприна».

ПСАЛОМ IX.

З глибіні я кличу до Тебе,
з глибіні душі, о наш Духу!
Учуй мене, Батьку мій рідний,
невільника сина, благання:
прийди до нас, дітий немудрих,
прийди наш Володарю Славний!
В неволі Твій нарід... Ти чуєш?...
Ні сили, ні волі не має —
товчеться, вагається бідний,
отара немов безчабанна.

Прийди, наш Господарю мудрий!
прийди та навчи, що робити.
Прийди! обявися! — Дай силу
розділити, зірвати кайдани —
зцілити Соборну Державу —
заступницею нашу у Світі.
Прийди до нас, Велетню, знову!
прийди Ти Державним, Могучим!
Прийди врятувати Вкраїну.

На Тебе лишенъ покладаюсь.
На Тебе одного чекаю,
отак, як сторожа на ранок —
на зміну, бо сила зникає...
Учуй мене, Батьку мій рідний —
невільника сина благання:
прийди, наш Господарю мудрий!—
прийди врятувати Вкраїну.

ПСАЛОМ Х.

По річках поневолених нашіх,
наймитами на добрах дідівськіх,
в власних хатах, невласні, безхатні
сидимо мовчазні, занімілі,
наче одчаю чорного діти,
наче тіні химерні, жахливі,
без вини у кайдани закуті —
обезславлені волею злого
за любов нашу щиру синівську

Приступають кати до нас люті,
вимагають од нас ненаситні:
«Заспівайте пісень ваших, кажуть.
«Заспівайте ви нам на потіху.
«Заспівайте, невільники наші».

Не дзвенить наш пташок—наша пісня
не дзвенить жайворонок в неволі...
Не кричить в нас і серце від болю,
не голосить, не плаче з розпуки —
чим ми будем співати пісень вам?
Ми забули, що радістю зветься;
не болить нам і біль, — задубіли
на тортурах, на ваших скаженних:
ми не знаєм, чого вам співати...

Наша пісня—це брязкіт кайданів
одинока від рана до рана.

Ми нічого, нічого не маєм—
все що мали, усе ви забрали.
В нас лиш думи негоди зостались—
чорні думи важкі і холодні,
одинокі, без сну й невідступні,
що одняти од нас ви не в силі:
Розірвати кайдани залізні,
позбіратися в хмари страшенні.
І забити... забити вас, звірі...
Заплатити стократи за муки,
за наругу нечувану нашу.

Хай яzik мій зісхне, як забуду,
що невільником станув я вашим!
Хай подохну, як пес на мотузці,
наколи не згадаю за Волю,
отої скарб наш дідівський природний,
що в ночі в нас підступно ви вкрали,
недолюдки напасники хижі.

Вже верне Вона, страчена Воля!
Вже повстане Соборна Вкраїна!
Вже засяє наш Київ престольний
Задзвенить знов пташок, наша пісня
і тоді відспіває вам вдосталь
за руйну за всі оці муки
Дух наш Славний, придушеній вами.

ПСАЛОМ XI

Щоденна молитва гаріля Українського.

Вірую в Тебе, о духу Вкраїни,
вірую в Тебе, Спасителю Наш,
Вірую в Тебе отак, як у Бога!
Вірую: станеш на захист і страж!

Станеш здоровим, окріплім, могучим!
Станеш — неволю гадюку заб'єш.
Станеш — і світло Держави засвітиш —
Матір Соборну у шати вбереш.

Ось, по землі я хрестом постелився:
Тут яувесь — у молитві й гріхах...
Дай мені вчути, що Ти обявився,
серцем роздертим благаю в сльозах.

Дай мені радість у Здвигу Соборному
чинником стати побід, не чудес!
Дай мені щастя рабом не померти...
Дай засурмити: «Воскрес Він! Воскрес!»

Вірую в Тебе, о Духу Вкраїни,
Вірую в Тебе, Спасителю Наш,
Вірую в Тебе отак як у Бога!
Вірую: станеш на захист і страж.

ПСАЛОМ XII.

Хваліть всі Вкраїну, хваліть Її —
Хваліть свою Матір, хваліть Її,
Від рана до ночі, хваліть Її
У снах вашіх тихіх, хваліть Її:
Най хвалений буде Пречистий Лик
По цілому світі повік, повік.
Одна в нас Вкраїна, одна, одна —
Одна Рідна-Мати, одна, одна.
Соборниця мудра усіх земель,
Державниця добра усіх осель,
Вона в нас у кождім — у всіх, у всіх,
І всі ми в Ній звіку — наш кождий дих.
З Кубані до Сяну І Престіл —
Блакиттю покритий у золоті діл.
Богатий преславний по всій землі....
Та тільки сусіди далися Йї злі:
Опришки, злодюги самі лишень —
Грабують нівечать і в ніч і в день.
Засмучена стала з того Вона —
Така невесела, сумна, сумна.
«А деж мої діти?» — Сльозить, тужить —
«Неначе заспали — не йдуть звільнить.
«Та яж для них добра усе була
«Хорошу їм вроду усім дала».
Потішмо-ж Матір хорошу, як слід,
Потішмо Вкраїну за добрий нарід...
Вдягніться сліпцями всі зрячі старці
Й незрячими зряче пройдіть всі кінці,

Наладьте бандури свої, кобзарі —
Співайте по всюду з зорі до зорі:
Од хати до хати, по всіх всіх кутках
Скликайте, збуджайте закутих у снах.
Кажіть їм, що Матір - Вкраїна стражда,
Що з щілій налізла до неї біда,
Що треба до зброї ставати спішить,
Що треба негайно її боронити.
Всміхнися-ж ти, Рідна: Вже, чуєш? — гудуть...
Вже «лірники» дітій до тебе зовуть.
Прислухайся... Чути... дзвенять кобзарі:
«За Матір—Вкраїну встають і старі!
«Сливе-б до церков, подалися батьки;
«Прядуть і всміхаються вслід їм жінки.
«Бадьорі, озброєні хлопці не ждуть, —
«Неначе на герці, з піснями ідуть.
«Дівчата, зціловані милими в край,
«Шепочуть: «Невільником ти не вертай!»
«Аж діти не плачуть — співають, кричат!
«За Волю! За Волю, пішли воювати!
«І зброю святили в яру у ночі:
«Гармати та кріси й старі пірначі».
Всміхнися-ж, Вкраїно: Диви весь Твій плід —
За Матір піднявся до славних побід.
Дивися: он курява вкрила вирій —
Іде Твоє військо на здобуток мрій.
Іх тисячі тисяч! — Цілий то Нарід!
Козацький, гартований славний Твій Рід!
Лунає музика, довбяТЬ довбиши
І пісня злітає з Одної Душі:
 «За Власну Державу —
 «За Хату мою —
 «За Волю Вкраїни
 «Я й біса забю!»

ПСАЛОМ XIII.

Молитва гаріля поранна

Творче мій — Духу наш — Духу Вкрайни!
визволь мене Ти, не гай ні хвилини—
спадщини знищи батьків біснувату:
вдачу незгоди — руїни — розбрату.
Вбий в моїм серці страшну цю потвору:
вилікуй душу закляту, чи хору!
Вилікуй — гине ціла бо родина,
чуті як диха над нею руїна.
Дай мені бачити власні перш блуди
й сіяти згоду навкруг — не осуди.
Дай, мені бачити гордости марність.
Дай, мені волю незломну і карність.
Дай, мені розум, потужний, державний,
а не навал недодумок нездарний,
щоб залишити себе руйнувати,
Хату почати вже раз будувати.

ПСАЛОМ ХІV.

Зажурилася Мати—невільниця,
зажурилась Вкрайна намучена,
свої рані слізми обмиваючи,
у терпіннє святе повиваючи..
Подивилась неволею стомлена
на наругу свою незаслужену
і звернула вона до Небесної
тихий Лик свій скорботний, скрівавлений.
з молитвою німою, горячою...
Не за себе — за дітей улюблених,
молючи, щоб вони не зламалися,
щоби сили своєї не стратили
у негоду цю — бурю напасницю,
у недолю страшну цю нечувану.

І стемнів Лик Небесної Матері
з виду Лику Стражданніці Нашої,
і учула Вона й заступилася —
за сиріток її поневолених
перед сином Христом помолилася....
Щоби дав Вів їм Церкву-Заступницю
деб за Матір-Вкрайну молилося
ані з ласки ні сходу ні заходу,
а від серця, упрост, від синівського,
аж до Бога, Отця Милосердного,
до Христа, Його Сина Розпятого.....
Аби встала іх Мати — одужала:
аби встала Соборна та радісна,

пригорнула до серця, до Київа
всіх діток своїх вільних улюблених.

I учув Син-Христос сльози Матері —
і створив на біді, на руйновищу
тиху пристань, притулок наруганих:
нашу Церкву Соборну Українську.

На сльозах ти, на крові замішана,
із шматків ти сердець побудована,
під плачі ти під наші посвячені
і тому ти є наша, улюблена,
наша Церква — Вкраїнська страждання.
Ти не маєш ні срібла, ні золота,
ані дзвонів великих купованих —
але маєш ти Храми нероблені,
несчислимі, усюди розкидані:
По могилах, вязницях, на вигнанню...
Тихі Храми - серця намордовані,
де, без слів, то від гніву палаючи,
то від сорому й болю страждаючи,
в каяттю і жалобі зітхаючи,
Служба Божа неспівана правиться —
за Вкраїну молитва складається...

Ти все йдеш та ідеш не спиняючись,
од землі до землі, невтомляючись:
по морях-окіянах розбурханих,
через гори, лісами дрімучими —
оті «Храми замкнені» шукаючи,
оті храми-серця навіщаючи,
диво дивне Ти — «Божа, Ти Страннице».
Ти все йдеш та ідеш відчиняючи
оті «Храми замкнені» нероблені,
ті серця наболілі стурбовані
діточок твоїх рідних пригноблених,

свічечки в них святі поправляючи,
тихим Ликом своїм їх втішаючи.

І встають за Тобою, всміхаються,
чудеса самим Богом утворені:
Церкви—Храми Вкраїнські принадливі,
де за Волю Вкраїни все молиться;
де співають Тобі, Божа Страннице,
співи, радости в путь, у дороженьку,
аби йти Тобі було легесенько,
Наша Церква Вкраїнська, Страждальниця,
Ваша «В збройному здвигу Побідниця».

{

ПСАЛОМ XV.

Була в мене Матір —
Держава була,
А з Нею і доля
Мов квітка цвіла.
У гору, у силу
Входила щодня —
Пишалася Матір,
А з Нею і я.

На власній земельці
Господарем жив;
У хаті у власній
Я батьком ходив;
Робив, не журився;
Ростив діточок;
Від хліба лишався
Якийсь все «гачок».
Бували і злидні,
Як в кождій семї,
Але проминали —
Втікали самі.

Заслабла Вкраїна
З чужого дання,
Заслабнула Матір
Держава моя.
Марніла, хиріла —
До долу ішла. —
Недоля - ворожка

У Хату зайшла.
Зайшла — розпустила
Невтомну біду:
Неправди та злиднів
Цілу череду....

Зачахнув поволі
Державний наш Квіт —
Гукнула неслава
На цілий аж світ...

Забрали хатину,
Вишневий садок....
Від Матері й Бога
Відвели діток.
На власній земельці
Я наймитом став.
Я голод і холод
Нелюдський зазнав.
Я станув безправним
Неначе щеня...
Невольником станув
Без Матері я.

ПСАЛОМ XVI.

Глянеш у зад, у далеке минуле—
серце і плаче й радіє нараз:
в морі розбурханім лиха булого
бліскало й сонце спокійно нераз.
Бліскало, бліскало, хоч і на хвилі...
А ось тепер, у сучасну пору
тільки і бачать намучені очі
Кров'ю аж сповнену прірву-діру.
Тяжко...

Розпука із сумом у змові,
наче злодюги в пітьмі, у ночі
мовчки крадуться до хати—до серця
й потайно вже підбірають ключі...
Ліпшеб не бачити... Вмерти, або що!
Чи то засліпнути раз вже навік!
Ні, ні — даремно: ї сліпим ти угледиш
Нені України знівечений лик.
Навіть і смертю той вид не заслониш,
буде ввижаться й за нею ввесь час,
бо вже такий то він справді старашенний,
що аж у пеклі жахнувся би сказ.
Ні, ні — даремно...

І взад не звертайся:
Карк тільки скрутиш.

Вперед лиш, вперед
маєм дивитися. — Там твоя воля
Велитню скутий! Вперед все! Вперед!
Там: у Державі у власній — у вольній!
там ти і правду і захист знайдеш—

там добробыт твій, там щастя у хаті—
тільки у Ній ти себе розкуеш!
Сміло підводь до гори свої очі!—
Вольному раз — не вмирати рабом!
Випрямся. Навіть в найлекшій неволі
Нарід стає не народом — скотом.
Випрямся! сили ще маєш доволі,
меч у правиці затисни—спробуй
чи не ослабне... бо буде робота,
й серце до бою на час загартуй.
Випрямся! випрямся! велетню скутий!
Всіх подолаєш лише но візьмись—
Досить вже гнутись... Ану бо нарешті
гаркни, Господарю: брись, кляті! брись!

ПСАЛОМ XVII

Пісня до походу.

Нумо, нум гарілі!
Ану, козаки!
У похід збірайсь
хлопці і батьки.
Рятувати Вкраїну —
Матір рятувати!
Віру і Державу —
Волю визволять!
Визволяти Волю
не на рік на два...
Геть ляхи із хати!
Геть, мордва - москва!
Стяг Блакитно-Жовтий,
золотий Тризуб,
в серці Запорожський,
сивий з гніву чуб!
А до того зброя....
Куля! - не дури:
із одного стріла
трох хоч забери.
Бач, як розплодились,
наче та черва —
вистане рубати
не на рік — на два.
Сколихнулось «море»! —
не стерпіть обид,
сколихнувся славний

весь Вкраїнський Рід!...
Геть ви розхрещені! —
геть ви, кацапи!
Вкупі із ляхами—
геть вовки й малпи!
Рачки, кляті, рапчи! —
наперед хвостом:
сунуть Українці
з крісами й Хрестом!—
Рятувати Вкраїну —
Матір рятувати!
Віру і Державу —
Волю визволять!

ПСАЛОМ XVIII.

Вдарив останній вже час — пробудися,
Духу Вкраїни — Спасителю наш!
Сила ворожа на Тебе й на Матір
з наміром вбити занесла бердаш.
Буря-руїна прийшла і розмила
Землю Вкраїну, мов в повінь вода
гать не окріплу... На Тебе чекає
Нарід Твій, Батьку! — Облягла біда.
Встань, об'явися — у Мужа втілися:
В розум державний, і в волю і в міць!—
Треба Отару спасті безчабанну,
взять до Обори, хочби й силоміць.
Вдарив останній вже час — пробудися
Духу Вкраїни — Спасителю наш!
голос трембіти Твоєї дай вчути —
дай пересилити цей розгард'яш.

ПСАЛОМ XIX.

МОЛИТВА ЗА УКРАЇНУ.

До Тебе що Сина свого, а Бога нашого
на Хресті розпятым бачила;
що рани Його слізми матірними обмила,
що болю людського ззнала —
до Тебе Пречиста Богородице молимось.
Подиви з Престолу Твоєго горішнього
на земську Матір нашу улюблену,
на Вкраїну нашу на Мученицю.

Подиви Ти на Ню поневолену,
з мук пекольних вже виду немаючу
і заплач Ти за Ню перед Господом,
перед Сином, Христом і Спасителем,
аби взяв Він її понівечену
з рук червоних катівських антихриста
і зціливби зростив пошматовану
в тіло чисте, Соборне, Прославлене —
самим Богом від віку утворене.

Зглянися Мати, Небесна Заступнице,
бо не з волі згрішили — з нерозуму
піддалися омані лукавого.

Буря—мрака, червона, задушлива
обійшла люд брехнею, затроїла,
манівцями-цицьками оплутала,
поробила сліпцями незрячими:
заступила од нас вроду Матері —
Лик Пречистий Вкраїни Державниці,
Зруйнувала усе, розторошила
і роздала Її пошматовану
чужинцям на поталу, на згублення,

поробивши рабів з нас, невільників.
Зглянсья Мати Небесна, Заступнице!
Землі наші невбрані, неорані
плач-травою — не хлібом укривані.
Люде хорі, голодні, обшарпані,
не жують — животіють налякані,
ні сем'ї, ні хатини не маючи.
Храми Божі Святі поруйновані,
на розгулу доми перероблені.
Сkrізь вязниці страшні побудовані,
аби Нарід Вкраїнський нівечити,
аби Матір Вкраїну неволити...
Люди мрутуть не сотками вже—хмарами
на засланню в вязницях, від пошестей,
від сокири тяжкої катівської.
Стогін стогном стоїть на Вкраїні Землі...
Чорний сум наче чад коливається...
По струмках, по річках слози ревні течуть
у Кубань, у Дністер уливаються...
А Славута-Дніпро вже не воду несе—
кров горячу синівську Українську.
Гине Рід наш Небесна Заступнице!
По гріах то по наших все сталося —
Знаєм, Мати Пречиста, і каємось —
не словами, а болем і соромом
перед Богом Тобі відкриваємось.
Зглянсья Мати Небесна Заступнице!
Віrim в Бога Отця Милосердного,
що не дасть Він Вкраїні загинути,
що спасе Він Христову Послушницю.
Але, люди ми прості, Владичице —
наші сили звичайні, обмежені...
Дай нам сили, Свята Молитовнице!
Дай нам сили — і серцю і розуму,
аби знали ми, як нам триматися,
аби любо було нам еднатися:
щоб скріпити себе не зламатися

в цю негоду страшенну нечувану.
Щоби бути на заклик готовими,
стати муром до Здигу Соборного
визволяти Вкраїну знеславлену.
Дай нам сили, Свята Чудотворнице!
Розгорни наші всі розумовання
у Єдиний у Розум Ти нації,
деб розбіжні думки - переконання
в Волю-крицю Єдину скувалися:
Розкувати Вкраїну зневолену —
утворити Державу Соборницю.
Підberи Мати Божа, жалобнице,
в теплі руки Твої чудодійниці
наші біdnі серця пошматовані,
оті кусні пекучі скрівавлені,
що по грудях по наших зосталися,
бо нема ні одного вже цілого;
і зліпі їх зрости, Сповіdalьнице,
в серце чисте повік невміраюче!
У Єдине Вкраїнське палаюче,
й розпали його в полумя! В огнище!
Що світилоби нам не згасаючи
на поході за Matіr—Державницю.—

НА ГОЛГОФІ.

Ще раз не в Хаті, не в пишноті —
в біді гонимі без вини
зійшлися згадать Державу власну
її намучені сини.

Ще раз мов перші Християни,
живого стративши Христа,
зійшлися ми осиротілі
у час наруги і Хреста...

Ще раз...

Ще рік страждання і терпіння
вязавсь в ланцюг неслави днів...

Ще рік занепаду й неволі
додавсь до натовпу страшних років...
Ще рік кріваво - чорно - сірий
відсунув в даль Осяйний Лик
Держави—Матері—Вкраїни,
Її могутній Волі клик!...

Ще рік...

Ще крок принуки і покори
прибитих голodom рабів,
нужденних, злобних і безсилих—
у власній хаті чужинців.

Ще крок від сайва в тьму могили
у прірву крові і жаху
серед порожніх бунтів рабських,
і трупів братніх на шляху...

Ще крок...

Ще крок..., ще крок...

А чи не вдосить
понуро стадом йти кудись?

На манівці та на утечі...
Прокинься Народе мій! очуйсь!—
До смерти йдеш, сліпма блукаєш...
Під стяг усі! — нас розтіч бе!—
Де наш «Чабан Блакітно-Жовтий»!?
Чому «Отару» не веде?
Чому не чутъ його трембіти?
Чому не майть в небесах?
Чому рядном німим повиснув,
аж навіть крукам не на страх?!
Заспав, знесиливсь, занедужав
від недодумок та сварок...
«Отару» нищать! Гей! «Чабане»!
Куди не глянь — усюди вовк!...
В багна зайшли, пітьма облягла
і неміч проклята, бліда....
Мов пошестъ йде по нас—гуляє
роздрат, зневага і біда...
Гудуть плачі, брязкатъ кайдани
і піт кріавий, як з Христа,
з Народу нашого безвинно
паде під свист кацапського хлиста...
Нівечить «циган»; псом скаженним
вчепивсь—мордує стеклий лях,
і навіть чех загнав залюбки,
у «наші ноги» братній цвях...
Держать... Розпяли і чекають:
Ось—ось помре... Спасти! Спасти!
Це Матір Наша, це Вкраїна,
це Воля наша на Хресті!—
ДЕРЖАВА НАША...

В черевичках,
в сорочці й плахті... там Вона...
В вінку із терену, не з квітів...
колись весела, чепурна...
Прокинься Народе мій! Очуйся!
Глянь на розпяту! Глянь на Ню....

Й жахнися ціх страждань пекольних...
Ти допустив наругу цю!
Ти сам—недбалий, недозорий...
В роскошах краю ніжучись,
байдужість плекав ти, не силу...
А-ну нарешті, розпались!—
У гнів! у волю!... Ти могутний,
Ти славним був!—Ним будеш знов! —
Лишень відчуй у власнім серці
он до Розпятої любов.
Прокиньсь! прокиньсь! — Усі до купи!
Держава Власна—земський Бог!
Без неї — смерть—неволя люта.
А-ну, до славних перемог!
Очуйсь наш Велетню приспалий!
Шолом із розуму зготуй
і щит з мечем у згоді й гніві
на здвиг незламний загартуй.
Спаси Її й себе від смерти—
Візьми себе до рук, візьми—
здобутъ Державу Вільну Власну,
здійми з Хреста І! здійми!

Накладом «Гарілів Українських».

БУЕНОС АЙРЕС

1933.

